

Posamezne številke:  
Navadne Din 1.—,  
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven  
nedelje in praznikov, ob 18. uri z  
datumom naslednjega dne ter stane  
mesečno po pošti D 12.50, a po  
zmenitvo D 20.50, dostavljen na  
D 14.—, na izkaznice D 12.50,  
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",  
MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 4.

Poštšina plačana v gotovini.

# TABOR

Posamezne številke:  
Navadne Din 1.—,  
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-  
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-  
stropje. Telefon interurb. št. 276.  
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi  
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-  
fon št. 21. — SHS poštnoštevilni  
račun številka 11.787.

Na naročila brez denarja se ne  
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sreda 4. aprila 1923.

Številka: 75

## VSEM CENJENIM NAROČNIKOM!

Z ozirom na ponovno ogromno naraščanje cen papirja in tiskarskih računov so zagrebški, beograjski in tudi ljubljanski listi že ponovno dvignili naročnino. Mi smo vztrajali do zadnjega pri stari ceni. Dočim beograjski in zagrebški dnevnik stanejo po 40 dinarjev na mesec, smo mi vedno ostali še pri 10 din. Sedaj pa smo tudi mi prisiljeni naročnino za malenkostni znesek povišati in sicer na

12 dinarjev 50 para mesečno.

Ta naročnina velja od 1. aprila 1923. Prosimo, da naši cenj. naročniki razloge za povišek kot upravičene uvažujejo in nam pridobivajo še novih naročnikov.

Uredništvo in uprava  
"TABORA".

## Po praznikih.

Maribor, 3. aprila.

Kljub temu, da je danes med ljudmi zelo malo onega duha, ki ga predstavlja praznik Vstajenja, imajo velikonočni prazniki še vedno tradicionalen pomen in svojo praznično poezijo, ki se dotakne tudi najbolj »praktičnih« ljudi. Vsak človek čuti nekoliko več nego ob drugih, vsakdanjih dneh. Ta čustva pa minejo s prazniki vred in življenje krene na svoj stari tir. Navada je, da se tudi glasila javnega mnenja — časniki — ob praznikih oblečejo v praznično obleko. Za trenutek vtihnejo strasti in v dnevno življenje zazveni glas velikonočnih zvonov, pesem vstajenja, klic prerojenja. Kakor se pred Božičem pišejo lepe besede o miru, tako se pred Veliko nočjo pišejo takisto lepe besede o vstajenju naroda, domovine, človeka. Nezačuden je, da smo z vsakdanjostjo in hočemo vstati ter začeti živeti boljše, lepše življenje...

Tudi letos je bilo napisanih zelo mnogo lepih besed; naši listi vseh smeri in strank so se izkazali z velikonočnimi članki, v katerih so našli čitatelji toliko vzvišenih misli, meditacij o novem življenju in vzpodbud k strpnosti in sporazumni rešitvi vseh perečih vprašanj, da že dolgo ne tako. Naivno pa bi bilo misliti, da bo ta blagodejni dež lepih besed prinesel kaj koristi in da bo v srcih vzkliklo vsaj eno zmo od onih, ki jim »sušna doba« ne da vzklikati. Vsakdanjost se roga vsemu temu. Po dobrem kosilu smo za trenutek zadremali in se nam je sanjalo, da smo bili v nekem drugem svetu, ki ni tako meglen in čmeren kakor je naš. V svetu, kjer je več luči, več blage toplote, kjer imajo ljudje manj krink na obrazih in odprtejša srca...

Vsakdanjost nas drami iz spanja. — Prazniki so lepa tradicija in nič več. Vse bo šlo svojo staro pot, in kar je bilo sprejeto v blagih urah prazniškega razpoloženja, je spuhlo kakor dim.

Na Češkem, zlasti v Pragi, so se trezni ljudje vseh smeri dogovorili, da prazniško razpoloženje vendarle izkoristijo. Sklenili so, da čez Veliko noč vse politične in kulturne organizacije odložijo svoje bojovniške kopje in stopijo v službo humanitete, najvišjega ideala sodobne družbe. Vsaka organizacija naj na ta ali oni način pokaže, da se zaveda človekoljubja. Naj v zvezi z drugimi izvrši kako karitativno delo. Naj bodo za trenutek zakrita nasprotja, ki ločijo ljudi različnih svetovnih nazorov in različnih političnih interesov naj se pokaže, da smo vsi ljudje in da za zvest bratstva in družabne vzajemnosti ni votla publika, ki nima

## Notranjepolitični položaj.

Popolna izvedba ustave. — Organizacija oblasti. — Kralj za razjasnitev položaja. — Koalicija demokrati-radikalci. — Seja ministrskega sveta.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Pravosodni minister je izjavil novinarjem, da se je na vseh ministrskih sejah, ki so se vršile čez praznike, razpravljalo samo o notranjepolitičnem položaju. Zlasti so se vršila posvetovanja o izvedbi zakona o samoupravi oblasti. V zakonu so nekatere točke nejasne, zlasti kar se tiče delokroga velikih županov. Nekatere agende, ki so jih doslej vršile pokrajinske uprave, se bodo prenesle na pristojna ministrstva, ker spadajo v njih kompetence. Likvidacija pokrajinskih uprav se bo izvršila takoj po zaslišanju pokrajinskih namestnikov, ki bodo morali v nekaterih točkah izjaviti svoje mnenje na podlagi dosedanjih izkušenj.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Večraj se je vršila seja ministrskega odbora, kateremu je poverjena izvedba zakona o likvidaciji pokrajinskih uprav ter izvršitev upravne razdelitve države na oblasti. Na seji se je razpravljalo o vseh tozadevnih vprašanjih, ki se tičejo izvedbe

tega zakona. Nejasnosti, ki so v dotičnem zakonu, bodo predložene ministrskemu svetu v svrhu odločitve.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Beograjska »Politika« poroča: V poučenih krogih se govori, da je kralj izrazil željo, da bi se sedanji zamotani politični položaj še pred sklicanjem parlamenta razjasnil in razčistil. Vsled tega se v merodajnih krogih zopet mnogo razpravlja o koaliciji radikalcev z demokrati, v čemur vidijo edini in najboljši izhod iz sedanje situacije.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Včeraj ob 18. uri se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala do 19. ure. Na seji je poročal notranji minister o dosedanjem delu odbora za upravno razdelitev države na oblasti. Nato se je razpravljalo o politični situaciji. Kakor se doznava, se je zlasti debatiralo o tem, ali naj se pozove demokrate, da vstopijo v vladu in v koalicijo z radikali, katerim bi na ta način bila zagotovljena večina.

## Optimizem glede Radića.

Odločitev po pravoslavnih praznikih.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) »Novosti« poročajo: Kakor smo poučeni je napravilo poročilo dr. Supila o razgovorih z Radićem na vlado ugotovilo. Dr. Supilo je izjavil, da ima vtis, da zahteva Radić zagadeti toliko, da bi se mu posrečilo doseči revizijo ustave, kar je njegov glavni cilj. Tekom pogajanj bi seveda vse drugo popustil.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Ta teden bo kolikor toliko odločen za nadaljni razvoj naše notranje politike. Sklicanje

parlamentu se vedno bolj bliža in vlada mora tekem tega tedna storiti sklepe glede svojega stališča. Včeraj so se pričela zaključna posvetovanja, ki bodo končana ko bo podal dr. Supilo poročilo o svojih razgovorih v Zagrebu. Vendar pa pred pravoslavnimi velikonočnimi prazniki nikjer ne bo prišla do končnega sklepa. Odločna posvetovanja bodo torej vsakakor še le po praznikih, ko se sestanejo novoizvoljeni poslanci v Beogradu.

## Demokratska stranka v Zagrebu.

Zagreb, 3. aprila. (Izv.) Včeraj ob 10. uri popoldne se je vršil v prostorih »Klub« demokratske stranke v Zagrebu občni zbor krajeve organizacije demokratske stranke. Občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, je otvoril predsednik Ljuba Tomašić. Poročila predsednika, tajnika in blagajnika so bila soglasno

sprejeta. Občni zbor je izrekel odboru priznanje in zahvalo za njegovo pozitivno delo, ki se je pokazalo zlasti ob volitvah. Predsednikom je bil ponovno izvoljen g. Ljuba Tomašić. Poslanec Wilder je podal nato kratko situacijsko poročilo, ki je bilo z odobravanjem sprejeto.

## Razorožitev Bolgarije.

Sofija, 3. aprila. (Izv.) Medzavezniška komisija v Sofiji je zahtevala od bolgarske vlade pojasnilo, ali namerava izročiti zaveznikom vse naknadno zbrano orožje, ki se je nabajalo pri raznih korporacijah in drugih oboroženih formacijah. Bolgarska vlada je dne 1. t. m. odgovorila, da je tej zahtevi ugodila, kolikor ji je bilo mogoče, da pa se pri naknadnih preiskavah, ki so se izvršile zlasti v anarhističnih krogih, ni našlo nikakega orožja razen par samokresov, ki so bili že predani medzavezniški komisiji.

## Novo izzivanje komitašev.

Stip, 3. aprila. (Izv.) V pokrajinah ob levem bregu Vardarja ter v vseh obmejnih krajih je opažati živahno gibanje komitašev. V vseh teh krajih se komitaši javno zbirajo ter vabijo celo naše državljane k vstopu v svoje organizacije.

## Bolgari v Traciji. — Grška nasilstva.

Sofija, 3. aprila. (Izv.) Bolgarska vlada je predala opolnomočenim ministrom Anglije, Francije, Italije in Zedinjenih držav noto, v kateri slika bedni položaj Bolgarov v Traciji, ki so izpostavljeni najhujšemu nasilstvu današnjega režima, ki zasleduje nasilno raz-

narodovanje in sistematično uničenje tamošnjih Bolgarov. Velešile se naprosajo, naj podvzamejo potrebne korake v svrhu zaštite Bolgarov v Traciji, ter naj jim omogočijo človeško življenje in gospodarski obstanek.

Atene, 3. aprila. (Izv.) Grški glavni stan dementira vesti o zatiranju Turkov in Bolgarov v Traciji ter ugotavlja, da ni bil nikdo umorjen ali izgnan.

## Romuni izdajajo svoj list.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) »Novosti« poročajo iz Pačeva: Novo izvoljeni poslanec J. Zan namerava izdajati v Pačevu svoje glasilo v rumunskem jeziku.

## Novi vojaški zakon v Franciji.

Pariz, 30. marca. Zbornica je od senata sprejela zakonski naert glede rekrutnega kontingenta, s katerim se določa vojaška dolžnost na 28 mesecev, sprejela z 414 proti 154 glasovom.

## BORZA.

Curih, 3. aprila. (Izv.) Predborza: Pariz 35.90, Beograd 5.40, London 25.33, Berlin 0.0257, Praga 16.10, Italija 26.95, Newyork 541.25, Dunaj 0.007575, žigosane krone 0.0077, Budimpešta 0.115, Varšava 0.013, Sofija 4.00.

nikakega jedra. Na ta način bodo ljudje spoznali, da so idejna in interesna nasprotja sicer nerazdružljiva, da pa je treba v tekmi med seboj spoštovati to, kar človeka dela človeka.

Pri nas so velikonočni prazniki prekinili za hip veliki politični proces, ki se je začel 18. marca: proces, ki je lahko usodnega pomena za razvoj naše države. Gre za odločitev med onimi, ki hočejo Jugoslavijo kot enotno, močno državo in med temi, ki bi jo radi razkosali v nekaj »Staatenbunde« ali, kakor pravi prav primerno beograjski »Preporok«, v »akeljonarsko državo«, kjer bi se mogli posamezni deli odcepiti in pridružiti drugim državam. Če bi to bilo enarodnim voditeljem simpatičnejše nego življenje v državi, katero bi vključevali federaciji oklepali »balkanski« obroč. Bitka še vedno traje in vsi državljani dobre volje, ki še niso izgubili vere in ljubezni do Jugoslavije, nestrpno čakajo odločitve v Beogradu in Zagrebu. Upajmo, da vendarle ne bo treba poseči po skrajnih sredstvih in da se bo našel izhod iz sedanjega zamotanega položaja.

Opatijska konferenca je bila takisto prekinjena, ne samo zaradi praznikov, ampak v prvi vrsti zato, ker Italija vztraja pri svojih zahtevah, ki jih naša država ne more sprejeti. Izgleda, da se pogajanja sploh ne bodo obnovila; preostane tedaj še zadnje sredstvo: razsodišče.

V trenutku, ko prehajamo od kratkega prazniškega intervala na trda tla realne vsakdanjosti, je v naši okolici malo znamenj onega vstajenja in prerojenja, ki ga kaže narava. Zdi se, da nas je 18. marec vrzel daleč proč od tiste pomladi, ki bi bila morala prepojit naše narodne vrste z duhom Vstajenja. Zagazili smo na nova bojišča, kjer brat ne pozna brata in kjer gre za to, kdo je politično močnejši, namesto: kdo je bolj vnet za državo in za narodno bodočnost. Zdrava razsodnost izginja; besedo ima trma in politična strast.

## Politične vesti.

\* 5. katoliški shod v Ljubljani pripravlja naša klerikalna stranka za 25. do 28. avg. 1923. Udeležili se bodo tudi Hrvatini in drugi katoliki iz cele Jugoslavije, pričakujejo pa tudi Čehoslovake, Poljake, Francoze, Svicarje, Belgijce in celo Amerikance. Reševali bodo na tem shodu vprašanja: kako ubiti materijalizem in uživanje po »željenju oči, mesa in napuhu življenja«, kako dvigniti priznanje in spoštovanje avtoriteti, kako živeti v narodu vero v Boga in okrepiti krščansko ljubezen do bližnjega itd. — Lepa gesla, naj bi jih gg. duhovniki učili na prižnicah in v zasebnem življenju prav tako, kakor jih bodo goreče razglasili na katoliškem shodu.

\* Sklepi konference o južni železnici. Dne 29. marca t. l. je bila zaključena v Rimu konferenca o južni železnici. O doseženem sporazumu sta bila sestavljena in podpisana dva protokola in sicer eden glede tranzitnega prometa, ki obsega sporazum med zainteresiranimi državami, drugi pa glede administrativne in tehnične reorganizacije ter glede finančne režije južne železnice, glede katerih je bil dosežen sporazum med zainteresiranimi državami na eni, ter med temi državami, južno železnico in njenimi upniki na drugi strani. Prvi sporazum tvori temelj in predpogoj za drugi sporazum. Sporazum glede tranzitnega prometa obsega sledeča poglavja: prvo poglavje govori o svobodi tranzitnega prometa ter se skoraj dobesedno strinja z barcelonskimi konvencijami, ki pa še niso stopile v veljavo, ker jih vse signatarne države še niso ratificirale. Drugo poglavje obsega določbe glede vlakovnega prometa ter zlasti olajšave pri me-



nem prometu z direktno odpravo vlakov in glede komercialne službe na železnici. Tretje poglavje obravnava olajšave pri osebnem in prtljažnem prometu, četrto mednarodne železniške postaje, peto železniške tarife ter obsega tudi večino sklepov, sprejetih na konferenci v Portorose, ki jih posamezne države še niso ratificirale ter zato še niso v veljavi.

**\* Definitivno priznanje mej Poljske** je izrekla konferenca veleposlankov. S tem priznanjem postane tudi Poljska formalno-pravno prava vesela. Napram Rusiji so priznane meje, ki sta jih Rusija in Poljska potegnili z riskim mirom. Vendar se zavezniki niso obvezali, da bodo te meje ščitili, ampak izrecno izjavljajo, da so določene pod lastno odgovornostjo Poljske in Rusije. — Poljska dobi Vilno, Litva pa Memel. — Poljska postane gospodarica železnice Vilma-Kovno. Poljski se prizna suvereniteta nad vzhodno Galicijo pod pogojem, da ji prizna avtonomijo.

**\* Obsojeni bolgarski ministri.** Dne 1. ta. je bila razglašena obsodba ministrov Radoslavovega vojnega kabineta. Radoslavov, Petkov, Dilcev, Senčev, Pečev, Popov so obsojeni v dosmrtno ječo, ostali pa na ječo 5 do 15 let. Vsi izgube tudi državljanske pravice.

## Dnevna kronika.

— **Kratek recept za to, odkod dobiti sredstva za izboljšanje gnetnega položaja uradništva,** je našel g. Franjo Sušklje v »Slovenec«, kjer pravi: »Po mojem prepričanju je najmačje polevica preveč državnih uslužbencev, morda celo dve tretjini. Skrčite število drž. uslužbencev na ta odstavek, porabite prihranke za zboljšanje gnetnega stanja ostalih uslužbencev, a zahtevajte od njih pomnoženo delo in povečano istinito odgovornost. Eto vam, g. poslanec SLS, recept za rešitev uradniškega vprašanja!

— **Izenačenje draginskih doklad državnih železničarjev.** Finančni odbor je na svoji zadnji seji dne 29. marca odobril predlog prometnega ministra glede izenačenja draginskih doklad državnih železničarjev. Načrt vsebuje sledeče določbe: Železničarji se dele v tri razrede: I. razred: Beograd, Zemun in Sušak; II. razred: vsa mesta, III. razred: ostali kraji (trgi in vasi). Draginski dokladi so razvrščeni tako-le: I. oni uslužbenci, ki imajo letne plače do 2999 Din., dobivajo dnevno draginsko doklado v I. razredu 30 Din., v II. 28 Din., v III. 26 Din. 2. Letna plača od 3000 Din. do 4999 Din.: I. razr. 32 Din., II. 30 Din., III. 28 Din. 3. Letna plača od 5000 do 7499 Din.: I. razr. 34 Din., II. razr. 32 Din., III. razr. 30 Din. 4. Letna plača od 7500 do 8999 Din.: I. r. 37 Din., II. razr. 35 Din., III. razr. 33 Din. 5. Letna plača od 9000 Din. dalje: I. razr. 40 Din., II. razr. 38 Din., III. razr. 36 Din. V enakem razmerju so izenačene tudi draginske doklade penzionistov. — Izenačenje velja od 1. marca t. l.

— **Dr. Sušteršič** se očitno ne namerava umakniti iz političnega življenja. Svoj »Ljudski tednik« izdaja naprej in napoveduje v njem odločno delo za organizacijo svoje »Narodne ljudske stranke«.

— **Nov vlak** je s 1. aprilom uveden med Beogradom in Zagrebom in sicer preko Novske po državni progi. Vlak odhaja ob 22.50 iz Beograda in prispe v Zagreb naslednjega dne ob 16.16. Iz Zagreba odhaja ob 13.29, v Beograd prispe ob 4.50.

— **Reden železniški promet z Madžarsko** se je pričel 1. aprila preko vseh mejnih postaj, tudi na progi Pragersko-Budimpešta.

— **Sporazum in konvencije med našo kraljevino in Italijo** objavlja zadnji »Uradni list« od 29. marca (št. 30).

— **Društvo vinogradnikov v Ptuj** vabi vse svoje člane in druge vinogradnike, kateri niso še člani društva, k občnemu zborovanju, katero se vrši v nedeljo dne 8. aprila t. l. ob 10. uri v gostilni Zupančič v Ptuj.

— **Prenos škodovih tovarn v Jugoslavijo.** V začetku aprila prispe v Jugoslavijo komisija inženjerjev Škodovih tovarn na Češkoslovaškem, ki bo proučevala, ali bi se dal del tovarn premestiti v Jugoslavijo. Predvsem prihaja v poštev Bosna, ker so tam železni rudniki.

— **Snovanje zveze nacionalnih društev.** V Beogradu se je vršila minuli

ponedeljek v stari skupščini konferenca delegatov vseh nacionalnih društev v državi. Na dnevnem redu je bilo vprašanje osnovanja nacionalnega bloka brez razlike plemenske in verske pripadnosti. Do končnih sklepov ni prišlo, ker so bila mnenja deljena. Nekateri so bili za to, da se takoj osnuje taka zveza, dočim so drugi zastopali stališče, naj vzame to zadevo v roke Narodna obrana.

— **Ureditve prometa z novoosvojenimi kraji.** Z vsemi kraji tretje dalmatinske cone, ki so bili pred kratkim osvobojeni izpod italijanskega jarma, se polagoma urejuje telefonski, brzojavni in poštini promet. Poštini promet je zaenkrat omejen samo na pisemsko pošto. Te dni je posetil evakuirane kraje namestnik za Dalmacijo dr. Metličić, da se informira o željah tamošnjega prebivalstva.

— **Preganjane Bolgarov in Turkov v Zapadni Trakiji.** Kakor poročajo bolgarski listi so Grki pričeli zopet s strašnim preganjanjem Bolgarov in Turkov v Zapadni Trakiji. Na tisoče Bolgarov in Turkov z družinami vred so polovili ter prepeljali na razne otoke v Egejskem morju. Begunci, ki so prispeli v Bolgarijo, pripovedujejo o strašnem postopanju z interniranci, katerih je vsled pretepanja in lakote obilo pomrlo. Mnogo bolj ne postopajo Grki tudi z našimi ljudmi v Južni Makedoniji, ki so, kakor poroča bitoljski list »Južna zvezda« docela brezpravni.

— **Na kolodvoru porodila.** Pred par dnevi je prišla v Zagreb kmetica Jana Kos iz Mraclina. Ko se je vračala krog enajste ure dopoldne domov, so jo na državnem kolodvoru popadle bolečine in kmalu nato je porodila zdravo moško dete. Srečnega očeta so brzojavno obvestili o veselem dogodku, mater in dete pa je rešilni oddelek spravil v porodnišnico.

— **Obsojeni komunistični omladinici v Sarajevu.** O priliki volitev so prišli v Sarajevu več komunističnih omladincev, ki so prinesli raznim komunističnim voditeljem denar za agitacijo. Od kod so dobili denar, aratiranci niso hoteli povedati. Obsojeni so bili vsak na 20 dni zapora, nakar bodo izgnani iz Sarajeva.

— **Požar na kolodvoru v Novem Sadu.** Na novosadskem kolodvoru je nastal pred par dnevi požar, ki je uničil pet železniških vozov, natovorjenih s praznimi sodi. Iz lokomotive beograjskega vlaka je padlo nekaj večjih isker oziroma ogorkov na suh les, ki je bil natovorjen na paralelnem tiru stoječih vozovih, ki so bili kmalu na to v plamenu. Vozovi so popolnoma pogoreli. Ostala je samo železna konstrukcija.

— **V Zagrebu obsojeni Slovenci.** Pred zagrebškim sodiščem so se te dni zagovarjali radi zločina prevare Franjo Mohorič iz Čroteža, Josip Kovač iz Ljubljane in Marija Kopač iz Njive, ker so v družbi s še nekaterimi drugimi železniškimi uslužbenci ponorejali povznetice ter dvigali pri kolodvorski blagajni v Zagrebu denar in sicer skupno nad 135 tisoč dinarjev. Mohorič je dejanje priznal, dočim so se ostali soobtoženci izgovarjali, da niso vedeli, da gre za golufijo. Obsojeni so bili: Mohorič na 5 let, Kopač na 3, Marija Kopač na 2 in pol leta težke ječe.

— **Sestanek bišnih posestnikov v Beogradu.** V Beogradu se je vršil minuli nedeljo sestanek bišnih posestnikov, na katerem se je razpravljalo o tem, kako priti do sredstev za nadaljevanje započelih novih zgradb. Desetanji krediti so vsled podražjenja gradbenega materiala usahnili, dočim novih kreditov ni mogoče dobiti. Navzoči minister socialne politike je obljubil, da se bo zavzel pri finančnem ministru, da se dovolijo za nove zgradbe krediti iz uprave fondov. Izvoljen je bil poseben akcijski odbor, ki bo vzel vso zadevo v roke in skušal doseči nove kredite.

— **Bacil, ki povzroča lenobo.** Pariški listi poročajo, da se je nekemu pariškemu učenjaku posrečilo odkriti bacil, ki povzroča pri ljudeh lenobo. Bacil je baje podoben onemu, ki povzroča bolezen spanja ter deluje v krvi skoraj na isti način. Ljudje, ki so okuženi s tem bacilom, so silno leni in najraje počivajo, samo da jim ni treba rabiti in napejati svojih udov. Dozdevno je s tem bacilom okuženega pol sveta, ker se je lenoba po vojni silno razpasla, delamrznost pa stalno narašča.

— **Statistika stavk v Jugoslaviji v letu 1922.** V l. 1922 je izbruhnila stavka v 127 podjetjih, v katerih je bilo zaposlenih 26.850 delavcev. Skupna izguba delavnih dni znaša 443.181 dni, na plači delavcev pa 14 in pol milijonov dinarjev. Največ stavk je bilo meseca avgusta (38), najmanj pa meseca decembra (3). Število izgubljenih delavnih dni je bilo največje v mesecu januarju (111.225). Največ stavk je bilo v lesni industriji, najmanj pa v tekstilni industriji, to pa iz lahko umljivih razlogov, ker je pri nas lesna industrija najbolj razvita, dočim je tekstilna industrija še le v povoju.

— **Psica odgojila prasce.** Neka viničarka v osješki okolici je kupila nedavno tri dojne prašičke, ter jih je pitala z mlekom. Naenkrat pa jim kravje mleko ni več prišlo in ga sploh niso več niti pogledali. Viničarka je bila že vsa obupana, ker je izdala za male pujske lepe denarce. Tu pa ji pride srečna misel. Imela je psico, ki je pred par dnevi povrgla. Odvzela je psici mlade psičke ter ji mesto teh nastavila svinje. Psica jih je nekaj časa čudno gledala in obnavala, končno pa se je zleknila ter jih prav zadovoljno dojila. Pa tudi pujskom je ugajalo psičke mleko.

— **Stolp cerkve sv. Štefana na Dunaju** se hoče podreti. Cerkev oziroma stolp sploh ni bil nikdar gotov. Vedno so morali popravljati zdaj tu, zdaj tam. Delo je vzdrževala prej občina, ki pa sedaj nima več sredstev niti za najnujnejša popravila in to čuti tudi stolp sv. Štefana, nekdanj ponos vsakega Dunajčana. Nekaj časa so zbirali med ljudstvom, toda tudi ta zbirka se ni obnesla. Kakor poročajo dunajski listi, nameravajo sedaj prirediti koncert, katerega čisti dobiček je namenjen za popravo stolpa cerkve sv. Štefana, ki je indirektno tudi postal žrtev vojne.

— **Papežev dar francoski republiki.** — Papež Pij XI. je poklonil papeško palačo v Avignonu na francoskem francoski republiki. Palača v Avignonu je bila papeška last še iz onih časov, ko je bil na pritisk francoskih kraljev v Avignonu sedež svete stolice, na katerem so sedeli kot jetniki papeži Klement V., Ivan XXII., Benedikt XII., Klement VI., Inocent VI., Urban V. in Gregor XI.

— **Laške skrbi za Trst.** Poslanec Giunta in Banelli sta izročila min. predsedniku Mussoliniju spomenico o celi vrsti tržaških vprašanj. Razgovarjala sta se istočasno z Mussolinijem o italijansko-avstrijskih pogajanjih glede prometa čez Trst. Mussolini je obljubil, da pusti takoj zadevo preiskati in ji zagotovil svojo podporo, da se dvigne Trst zopet k svojemu nekdanjemu razcvitu.

— **Bedeče vojne slika ameriški kapetan Olivier** takole: Puška in bajonet bosta romala v muzej. Doigrala sta svojo vlogo v zadnji svetovni vojni. Na mesto streliv bodo stopili razni strupeni plini, s pomočjo katerih bodo uničene cele vojske. Pri bojevanju se bodo narodi posluževali popolnoma novih metod. Poleg strupenih plinov bodo igrali najvažnejšo vlogo aeroplani, zlasti oni brez pilota, ki se krmarijo s pomočjo električnih valov. Ti aeroplani bodo opremljeni s pripravami za metanje granat s strupenimi plini, katere bodo odlagali na določena mesta. Tako bodo v enem mahu uničena cela strateška važna mesta z vsem, kar je v njih živega, brez razlike starcev, žensk in otrok. Od plinov bo uničena tudi vsa hrana, tako da bo bodoča vojna res prava katastrofa za prizadete države in kraje. Bodoče vojne bodo mnogo hujske, kot je minula z vsemi svojimi doslej nezaslusnimi grozodejstvi. Pisce opira svoja izvajanja na znanost. Kemično orožje vedno bolj in bolj nadvladuje. Nadmoč v bodočih vojnah bodo imele one države, ki bodo za časa miru skrbele za potrebno industrijo, ki jo v slučaju vojne nemudoma lahko pretvorijo v vojno industrijo.

## Dopisi.

Slovenska Bistrica. Mestni občinski odbor je v zadnji seji v glavnem razpravljal o dopisu okrajnega šolskega sveta v Mariboru glede ustanovitve meščanske šole v Sl. Bistrici. Sklenilo se je enoglasno, da se to vprašanje z ozirom na važnost in nujnost ne pusti iz dnevnega reda. Mestna občina prepusti lastno šolsko posloplje, prevzame tudi stroške ustanovitve in trajno vzdrževanje meščanske šole, y kolikor prihajajo y noštev

stvarne potrebnosti te šole. — Ravno tako bo mestna občina naprosila denarne zavode, industrijska podjetja, okrajni zastop, da doprinesejo nekaj prispevkov za nabavo učil itd. Ker je ustanovitev meščanske šole izredne važnosti, upamo, da bodo tudi okoliške občine znatno pripomogle, da se to nujno vprašanje v najkrajšem času definitivno reši.

## Celjske vesti.

**Smrtna kosa.** Umrl je v Celju dne 31. marca g. Josip Pann, sodni kancelist v 53 letu starosti. Naj v miru počiva!

**Celjska krajevna organizacija JDS** prireja odslej redne politične sestanke vsako sredo ob pol 9. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Pristop imajo vsi organizirani člani JDS iz Celja in okolice. Za člane ožjega in širšega odbora je posejanje teh političnih sestankov obvezno.

**Velikonočni prazniki v Celju.** Cerkveni obredi so se obhajali letos posebno svečano. Pri vseh cerkvah je sviranje o priliki vstajenja železničarska godba, pokanje topičev pa je naznanjalo, da je Zveličar zmagovalno vstal. Lepi solnični dnevi so izvalili meščane na bližnje in daljne izlete v probujajočo se naravo, ki se odeva s svojim prvim zelenjem in cvetjem.

**Proračun mesta Celje za leto 1923** je pokrajinska uprava za Slovenijo odobrila v polnem obsegu in se bodo povški pri raznih davščinah pobirali tudi za nazaj do 1. januarja t. l.

**Splošna organizacija vojni invalidov** v dvor in sirot za Slovenijo, poverjenišvo Celje priredi 8. aprila t. l. v gostilni pri Jugoslovani v Gaberju veselico s plesom, šaljivo pošto itd. Čisti dobiček se bo porabil v podporo najrevnejših invalidov.

## Mariborske vesti.

Maribor 3. aprila 1923.

**mi Izročitev odlikovanj.** Jutri, dne 4. t. m. ob pol 12. uri predpoldne bo gospod minister dr. Zupančič izročil v prostorih mariborske oblasti na slovesen način gospodom dr. Pavlu Turnerju, notarju Otomu Ploju in primariju dr. Dernovškemu rede, ki so jim bili podeljeni od Nj. Veličanstva kralja.

**m Red bogoslužja o uskršnjim praznicima u pravoslavnoj vojnoj kapeli.** Na Vel. Četvrtak (5. aprila): u 20. časova bdenije sa čitanjem 12 strastnih evangelijs; na Vel. Petak: u 17. časova večernje sa polaganjem plaštanice u grob Hristovi; na Vel. Subota: u 17. časova večernje; na Uskrs (8. aprila): u 3.30 jutrenje sa litijom (ophodom), pola sata posle jutrenja-liturgija, u 17. časova večernje; na Uskrsnji Ponedjeljnik: u 9.30 liturgija. — Ulaz u kapelu iz Trstenjakove ulice.

**m Sestanek narodnega ženstva** sklicuje za četrtak 5. aprila ob 20. uri v veliko sobo restavracije »Maribor« Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov v svrhu osnovanja ženske sekcije, ki naj prevzame važno nacionalno delo, katerega ne morejo opravljati moški člani. Vabljenje so vse narodnozavedne gospe in gospodične, kakor tudi one, ki so že članice.

**m Velikonočni prazniki** so v Mariboru potekali mirno in brez posebnih dogodkov, k čemur je mnogo pripomoglo krasno pomladansko vreme, ki je izvalilo mestne prebivalce v krasno, probujajočo se naravo. Policija je imela posla samo z običajnimi in neizogibnimi pijančki, ki pa so se bili še precej »pošteno« obnašali.

— **Slabe ure** je imel nek mlad mož, ki ga je našel trgovec L. pred vhom svoje trgovine, ne da bi mogel pojasniti, česar išče tam. Predal ga je policiji; posar je našel pred svojim stanovanjem pokvarjen samokres s štirimi naboji, možakar pa je med tem že izginil. — V Gosposki ulici je prišlo v ponedeljek do incidenta z nekim Korblerjem iz Lažersberga, ker je nosil znak društva nemških buršakov (Schlager Studenten-Verband), ki so ga nekateri smatrali za znak »Hackenkruzerlerjev«. Odveden je bil na policijo, kjer mu je bil znak odvzet. Drugih nesreč ni bilo. Tudi razni uznemirili so te dni praznovali.

**m Protituberkulozna liga** bi naj posvetila svojo pozornost posebno tudi tuberkuloznim ligam, katerih imamo prav mnogo. To so pred vsem naše kavarne in



restavracije. Tu notri se ti časi kadi, da svojega soseda pri mizi težko vidiš. To so prave lige za tuberkulozo. Ako si je želiš, tusem zahajaj redno in poseda- vaj v tej atmosferi po par ur na dan. Mislim, da bo vspešno. Dalo bi se pa vsaj v večjih kavarnah in restavracijah od- pomoči. Pripravil bi se naj oddelek za nekadike; saj ni treba dražega, nego da se eden kot z leseno-stekleno steno loči od ostalega lokala. S tem bi bila dana možnost, da zahaja tudi tak gost tje, ki noče ali ne more prenašati dima. Kavarnari s tako pripravo nebi imeli škode, nasprotno, pridobili bi si še več gostov, kateri zdaj radi neznanega dima ne pridejo. — Sliče so razmere na železni- cah. Tam sicer imamo napise »za neka- dillee«. Toda meni se popolnoma redno dogaja, da najdem v takem oddelku črstelega kadilca. Enkrat sem enega prav vljudno opozoril, da je tu oddelek za nekadike, pa me je potem ves čas jako sovražno gledal, kakor da bi me ho- tel skozi okno na sveži zrak spraviti. To je neprijetno. Pravilno bi bilo, da dobijo sprevodniki od železnične uprave ukaz, da vsakomur, ki v oddelku za nekadike kadi, brez posebne opozoritve od strani sopotnika, kadenje prepovejo. Dr. K.—l.

**m Zdravniško društvo v Mariboru** pri- redi znanstvene sestanke s predavanji in demonstracijami. Ti sestanki se bodo vr- šili vsaki prvi četrtek v mesecu ob 18. uri popoldne v splošni bolnici v Maribo- ru. Prvi tak sestanek se vrši v četrtek dne 5. aprila ob 18. uri na kirurški oddelku splošne bolnice v Mariboru. — Predava primarij dr. Hugo Robič o zgodnji diagnozi in kliniki sifilide. Po predavanju demonstracije. Gospodje ko- legi se vabijo k številni udeležbi.

**m Občni zbor Društva za stavbo po- rodnice** se je zaradi volitev moral preložiti in se vrši v četrtek dne 5. aprila ob 20. uri zvečer v magistratni posveto- valnici.

**m Sočutnim srcem!** Reven, toda zelo marljiv in nadarjen naš dijak-medicinec, ki dovršuje svoje študije v Pragi, bi za pripravo k izpitom nujno potreboval učno knjigo, ki pa stane okrog 250.000 aK. Tega zneska pa v svojih bednih razme- rah nikakor ne zmore. Ker pa ima skoro vsakdo izmed čitateljev doma kak manj- ši ali večji avstrijski bankovec, ki je zara- di nizke valute zanj brezpomemben, bi zbirka takih bankovcev vendarle omo- gočila temu dijaku nabavo potrebne, drage knjige. Kdor torej čuti usmiljenje in voljo, da pomaga dijaku ublažiti tež- ki položaj in mu s tem pripomoči do ci- lja, naj pošlje ali izroči v ta namen do- ločene prispevke, bodisi v avstrijski ali pa naši valuti našemu uredništvu.

**m Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru.** Na VIII. rednem občenem zboru društva jugosl. akademikov dne 29. III. 1923. izvoljeni odbor se je konstitu- iral sledeče: predsednik: Bregant Dolfe, eks. akad.; podpredsednik: Kralj Vladi- mir, cand. phil.; tajnik: Farkaš Muks, stud. iur.; blagajnik: Rijavec A. V. st. iur.; knjižničar: Černigoj Jaroslav, stud. iur.; namestnik: Sijanec Franjo, stud. phil. Revizorja: Kristan Boris, cand. med. in Hermanko Josip, stud. teh. — Častni sod: Dev Miroslav, Planinšek Odon, Tomineš Teodor. Namestnika č. s.: Gorup Milan in Lichtenwallner Mi- lan.

**m Pravila kreditne in stavbene zadr- uge »Mojmir«.** Pravila za novoustano- vljeno kreditno in stavbeno zadrugo »Mojmir« so v osnutku že izgotovljena. Poseben odsek je v sredo končno veljav- no uredil in sprejel prvi glavni del teh pravil. Redakcija ostalega dela se izvrši v sredo po praznikih, naker se pravila takoj predložijo v odobrenje. Zanimivo je, da se za to zadrugo zanimajo tudi širši krogi iz raznih krajev Slovenije. Dose- daj je prijavih blizu 50 ponud- nikov. Izmed njih tudi že nekaj takih, ki so pripravljeni takoj plačati zgradbo lastne hiše ozir. stanovanja. Pristop v zadrugo je omogočen tudi takim manj imovitim, ki plačujejo zadrugu deleže v več mesečnih obrokih in ki so priprav- ljeni za zgradbo hiše, obratovališča ali samo stanovanja položiti naplacho tudi v manjših odstotkih za gradbene stroške ostalo uplačljivo od 1—12 let. S tem se nudi prilika tudi za podjetja, ki radi pomanjkanja kredita v bankah ne mo- rejo v lastni režiji za svoje osebe pre- skrbeti stanovanj v novozgradbah.

**m Samski dom.** Podnajemnikom, ki so še hujše izkoriščani kakor so najem-

niki od gospodarjev in onim nestalnega bivališča, ki prihajajo po daljših oprav- kih v Maribor, ter so prisiljeni plačevati drage hotelske sobe, se nudi prilika, da si preskrbe samostojno, prijetno in zdravo stanovanje. Za te vrste stanova- lcev, katerih je v Mariboru mnogo, na- merava kreditna stavbena zadruga »Mojmir« zgraditi prijeten samski dom. Reflektanti, ki zmorejo primerno napla- čilo ozir. nuditi garancijo, naj se čim prej obrnejo na pripravljajni odbor o- menjene zadruge, ki se nahaja v Mar- Stanu.

**m Občni zbor Slovenskega obrtnega društva za Maribor** se vrši dne 15. aprila tl. v Narodnem domu. Podrobnosti ob- javimo pravočasno.

**m Darovi.** Za ubogi vdovi smo se spre- jeli: neimenovan 10 D. od gospe Kranje in od gosp. žel. adj. Pireca Živila, ki smo jih izročili obdarovanim. Vsem daroval- cem izrekamo v imenu obeh vdov naj- iskrenejšo zahvalo!

**m Loterija Gradbene akcije** — ni do- voljena. Za sobotno številko prepozno smo prejeli obvestilo, da vlada ni dala dovoljenja za loterijo Gradbene akcije v Mariboru. O stvari še spregovorimo.

**m Filatelisti** se zberejo v četrtek dne 5. aprila ob pol 8. uri v beli dvorani restavracije na gl. kolodvoru.

**m Drzna tatvina.** Že pred par meseci je neki tat ukradel na vrtu bolnišnice vso salato, katera je bila v toplih gre- dah. Bile so jo velike množine. Iz tega sledi, da ima tat odjemalca, ki salato prodaja. Policija ni izsledila tatv. V noči od 28. do 29. marca je pa zopet neki tat (morda je bil isti) izkopal na vrtu vse vrtnice rože in jih odnesel. Vrt bolnišnice leži tik ob Tržaški cesti in je od ceste ločen samo potom »žive ograje« in se s ceste, posebno pa iz hiš, ki so ravno na- sproti vrtu, vse lahko vidi in kopanje sliši, vendar se je tatu neopaženo tatvi- na posrečila.

**m Sprejemna pisarna** poznatega o- glasnega zavoda Fran Voršič se nahaja sedaj na Slomškovem trgu št. 16.

## Narodno gledališče

### Repertoire:

Torek, 3. aprila. Zaprtó.

Sreda, 4. aprila Škrjančkov gaj, B.

Četrtek, 5. aprila Velika noč. C (ku- poni).

## Kultura in umetnost

**x Otvoritev VI. umetniške razstave kluba »Grohar«.** V nedeljo dne 1. tm. ob 10. uri se je izvršila v veliki kazinski dvorani otvoritev VI. umetniške razstave kluba »Grohar«, razstave zagrebških u- metnic. Otvoril jo je radi odsotnosti g. župana predsednik kluba, g. prof. V. Cotič. Poset je bil oba dneva, v nede- ljo in ponedeljek primeroma jako dober. O razstavi sami bomo spregovorili še podrobneje. Odprta je do 16. tm. vsak dan od 8.—12. ter od 3.—6. ure.

**x Velika noč.** Praznična igra, spisal Avgust Strindberg, poslovenil Milan Škrbinšek, režiral Joško Kovič. Na veli- konočno nedeljo zvečer smo videli na našem gledališkem odru Strindbergovo praznično igro »Velika noč«, ki je dva- krat velikonočna — po času odigravanja in po svojem notranjem bistvu. V »Ve- liki noči« nam Strindberg predstavlja rodino Hegst, katere oče se nahaja radi sleparstva v dveletni ječi. Zapravil je bil kot kurator premoženje svojih varo- vancev; razkošno življenje ga je pehalo vedno globlje — dokler ni zdrknul na dno prepada in upropastil s seboj tudi svojo družino. Oče je v ječi, družina pa je — kakor vsaka družina delinkventa — izpostavljena zaničevanju in preziranju. Poleg tega pa jo preganjajo tudi še up- niki. Ko se dvigne zastor prvič, je veli- ki četrtek: iz cerkve se oglašajo glas or- gelj. Krist je pred tisočletji takrat na- stopil svojo težko pot trpljenja — tudi v Hegstovi rodini pričenjajo strašni dne- vi bolesi in zdvajanja. Starejši sin Elis, cand. phil., doživlja neuspehe kot uč- telj in kot ljubimec; hčerka Eleonora se vrača od tam, kjer je huje nego v ječi in pri prvem koraku, ki ga stori na poti proti domu, zagreši novo nerodnost in nakopije sebi in svoji družini novo trp- ljenje. Kristina, Elisova zaročenka, gre za drugim; Benjamin, gimnazijast, ki živi pri Hegstovih, da tako iztirja dolg svojega očeta, pade pri izpitu iz latin-

ščine; v mesto prihaja največji očetov upnik — Lindkvist, da jim proda še zad- nje kar jim je ostalo — pohištvo. Kri- ževa pot trpljenja Hegstovih se bliža Golgoti. Toda za Golgotu pride — mora priti — Vstajenje. Veliki petek je preč, pomlad zadide v deželo, solnce posije na mesto in tudi v sobi Hegstovih se na- seli novo življenje. Eleonora nerod- nost se pojasni, Benjamin mine potr- tost, Hindkvist, oni Linkvist, o katerem so mislili, da prihaja iztirjat svoje dol- gove, jih pride brisat in tudi Kristina, Elisova zaročenka, se vrne. Velika noč — Vstajenje! Igra nosi na sebi vse ka- rakteristične znake Strindbergove umet- nosti ter nalikuje v marsičem na Jer- meovega »Neznance«. Primerna je za va- likonočno razpoloženje, žal le, da je bila premijera primeroma slabo obiskana. Režija g. Koviča je prvovrstna in odgo- varja v vsem Strindbergovim maniram. Tudi igra sama je bila v celoti dobra in lepo zapročena. Olikovali so se po- sebno g. Jerman (Elis), ki se lepo nazvi- ja, gđ. Kraljeva (Eleonora) ter g. Te- pavec (Lindkvist). Gđ. Šturmov (gospa Hegst), je bila po zunanosti in po igri za svojo vlogo premlada in je tudi sicer pokazala, da ji manjka še veliko do do- vršenosti. Gđ. Testenova (Kristina), je bila mestoma pristna, mestoma pa je zopet zahajala v šablono; sploh pa ji je manjkalo iskrenosti in topline; isto pa velja v polni meri tudi za g. Tomašiča (Benjamin).

**x F. Lehar: Škrjančkov gaj.** F. Lehar- ja štejemo med priznane komponiste, o- sobito kar se tiče opere. Z uspehom se je bavil tudi z drugimi umetnostnimi o- blikami (pesmijo, simfonično pesnitvijo i. dr.), a ker donša opereta dandanes največ materijelnih dobrin, posvetil se je docela tej obliki. Njegova »Vesela vdova« je našla pot po vsem svetu, ter širila slavo vsestransko nadarjenega skladatelja, katerega je izredno cenil sam Ant. Dvořák. Iz noveje dobe datira Škrjančkov gaj, ki je v sedanjí dobi pro- padajoče dunajske opere, nekaka no- va, značilna prikazen. Zdi se, kakor da hoče Lehar obliko, ki se je izživela, spet obuditi k novemu življenju ter ji kazati nova razvojna pota. Originalna glasba se namreč začne tu pa tam naslanjati na načela moderne muzikalne drame. Oso- bito je v tem oziru omeniti finale prvega dejanja, boj med slikarjem in kmetskim fantom, ki je docela dramsko zámis- ljen. Tudi plesne oblike se ne drže obič- ajnega dunajskega vzora, ampak kaže- jo originalne, čisto nacionalne poteze. Vsebinske opere pa je nakratko sledeča: (1. dejanje.) Smo v ogrski vasi. Margi- ta, brhko dekle, živi pri starem očetu Palu, ter služi slikarju Sandorju kot mo- del. Njegov prijatelj, baron Arpad, je radi tega ljubosumen in opozarja stare- ga Pala, da naj to zabrani. Tega nazora pa ni star seljak, kajti Margita je itak zaročena s kmetskim fantom Pištom, s katerim se kmalu poroči. Slikar Sandor pa ima tudi ljubzensko razmerje s pev- ko Vilmo, ki ga zasleduje. Med Pištom in Sandorjem pride do spopada, pri ka- terem se hoče Pišta poslužiti noža. To mu zameri Margita in odide s Sandor- jem v Budimpešto. (2. dejanje.) V San- dorjevem ateljeju se uči Margita, da si pridobi višjo oliko. Služkinja Boreza je nekako njena varuhinja. Tudi stari oče Pal se preseli v Budimpešto. Vilma poskuša, odvrčati Sandorja od Margite in ko prispe še Pišta, prizna Margita, da je njena stara ljubezen do kmetskega fanta spet oživela. V burnem položaju, ki sledi temu razkritju, dovrši Sandor sliko Margitino. (3. dejanje.) Za to sliko je dobil Sandor na umetniški razstavi prvo darilo. V pevki Vilmi se vzbuja spet ljubezen do slavnega slikarja in njena namera se konečno posreči. Pa tudi Margita je vzplamtela v ljubezni do Sandorja in ko vidi, da nima upa- nja doseči trajne zveze, je vsa obupana. Ojunači se pa, in pokliče Pišto. V nje- goví družbi se poda s svojim starim o- četom in služkinjo Borezo spet nazaj v domačo vas. — Glavno vlogo Margite je podala g. Mitrovičeva. Ima v sebi pristno gledališko kri, ter igra naravno in neprisiljeno. Žela je obilo priznanja. G. Janko, kot slikar Sandor, je kazal, da igralsko in pevsko stalno napreduje. Dvospevi med Margito in Sandorjem so podali lep celotni učinek. Pevko Vilmo je kreirala gđ. Šuštarjeva. V nasprotju z brhko kmetsko Margito, je podala z razumevanjem dostojno, velikomestno

damo. Njen dober glasovni material pa bi prišel do večje veljave, ko bi uposte- vala opazke, ki so se v tem oziru že ponovno izrazile. G. Rasberger je bil v vlogi starega ogrskega seljaka prav do- ber ter je s svojimi dovtipi povzročil mnogo smeha. V kmetskem fantu Pišti smo imeli priliko, spoznati novega člana našega odra, g. Roška. S svojim dobrim glasovnim materialom se je prav dobro kot začetnik upeljal in je upati napredo- vanje. Baron (g. Grom) je bil primeren kontrast ostalim seljaškim osebam in služkinja Boreza (gđ. Petkova) je iz- borno skrbela za smeh. Manjšo vlogo kmetskega fanta Janoša je podal g. Ja- vornik. Plesi so bili okusno aranžirani in skrbno naštudirani po g. Mitrovičevi. Imamo torej zabeležiti prav vrlo uspešo predstavo, ki dokazuje, da ima g. operni ravnatelj Mitrovič pri določitvi reperto- arja dokaj srečno roko. Pod njegovim preudarnim in temperamentnim dirigi- ranjem ter vztrajnim naštudiranjem ra- ste kvaliteta orkestra in komaj bi opazil poslušalec nasledke vednega izmenjiva- nja, čisto najboljših, vojaških godbeni- kov, kar seveda stalno napredovanje iz- redno zavira. H. D.

**x Meštrovič za pomoč stradalim v Rusiji.** Veliki jugoslov. umetnik Ivan Meštrovič je dal šest svojih skulptur, ki jih je izdelal med vojno in ki kažejo pri- zore iz Kristusovega življenja in trplje- nja, na razpolago zagrebškemu odboru za pomoč stradalim v Rusiji. »Nova Evropa« je izdala reprodukcije teh kra- snih skulptur velikega mojstra v obliki razglednic. Serija teh razglednic se je na Veliki petek prodajala v Zagrebu, kar pa jih je ostalo, se bodo prodajale v za- grebskih knjigarnah (Kugli, Jugoslov. znanstvena knjižara, Cirilometodska in Z. i V. Vasića) ter v upravi »Nove Ev- rope« po 20 Din. serija z omotom. To iz- dajo Meštrovičevih reprodukcij pripo- ročamo najtopleje vsem ljubiteljem u- metnosti, tembolj, ker z nakupom teh razglednic, ki imajo trajno vrednost, po- ložijo svoj obolus za gladujoče v Ru- siji.

**x Nova Evropa.** Izšla je 10. številka revije »Nova Evropa« s sledečo vsebino: Izlazak iz kaosa. (L.) — Jugoslov. Repu- blikanska stranka (J. Prodanović). — Q Savezu Zemljoradnika (Jov. M. Jova- nović). — Savez zemljoradnika u Bosni in Hercegovini (P. Slijepčević). — Raz- voj in budućnost narodnog socializma u Jugoslaviji (J. Dežić). Politički pregled: Izbori za Skupštinu (č). Ekonomski pre- gled: Nemačka u znaku okupacije Rurha (J. Belin). Knjige i listovi.

## Sokolstvo.

**x Telovadna akademija sokolskega društva v Mariboru** se vrši nepreklicno v soboto dne 7. aprila t. l. ob 20. (8.) uri zvečer v veliki dvorani Narodnega do- ma. Vsopred bo bogat in nam bo nudil proste vaje izbranih vrst članic in čla- nov, vaje na orodju in starogrške kipe. Poleg telovadbe bo nudil večer zelo lep koncertni program, ki ga proizvajajo priljubljena bivša primadona Narodnega gledališča gđ. Mezgrečeva, ki jo bodo Mariborčani po dolgem odmoru zopet enkrat slišali in gospod notar Ivan Ašič, ki ga Mariborčani že dolgo poznajo kot izvrstnega pevca. Nastopi tudi prvič društveni orkester s umetniškimi komi- di. Posebna vabila se ne razpošiljajo. — Prosimo ponovno vsa narodna društva, da se ozirajo na to našo prireditev in pri- čakujemo z ozirom na lepi program mnogobrojen obisk narodnega občin- stva. — Odbor.

## Sport.

**x Nogometne tekme ob velikonočnih praznikih.** Ljubljanska »Ilirija« je v ne- deljo in v ponedeljek tekmovala z mona- kovskim »Turn-u. Sportverein«. Rezul- tat prvega dne je bil 1:1, drugega pa 2:1 v prid monakovskim gostom. — V Za- grebu je češkoslovski klub Union Žiž- kov gostoval proti Haški in Concordiji. Ostal je proti obema zmagovalc, proti prvemu v razmerju 1:0, proti Concordiji s 3:0.

**x POLNP.** Ker so prijavnice od LNP prispale, naj iste klubi v slučaju potrebe izuzimajo pri blagajniku pod- odbora g. Franklu. Cena jedne prijavi- ce je 1 Dinar. — Vsi klubi se ponovno opozarjajo, da ored začetkom vsake



tekme predajo sodniku seznam moštva, ki nastopi, ker se bo v protivnem kazensko postopalo proti klubom, ki tega ne bi izvršili. Istotako se vsi klubi zadnjokrat opominjajo, da pri vsaki tekmi postavijo za stranske sodnike starejše ljudi a ne nedorasle mladine. — Za Olimpijski dan, dne 8. aprila t. l. se je postavilo sledeče moštvo: Glaser ali Dolinšek, gol; Barlovič-Kurzmann, Obramba; Wagner-Stauber-Marusig (Maribor), krileci; Lenassi (Maribor), Kopčič (Rapid) Vauda-Bratuž-Vogrinc (Maribor), napad; rezerve: Ackermann (Svoboda), Ferk (Rapid). Kapetani omenjenih klubov naj sporazumno določijo dneve treninga za omenjeno moštvo.

## Izpred sodišča.

Maribor, 28. marca.

S koli po ljubezenskem tekmeecu.

Viničarski sinovi Martin in Anton Črešnar v Zbigovcih, okraj Gornja Radgona in Matija Kotnik v Črešnjevcih, so se zagovarjali pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva teške telesne poškodbe po § 143. k. z.

Na pustni večer 13. februarja se je vršila pri gostilničarki Juditi Puhar v Zbigovcih zabava. Razun današnjih obdolžencev, je bil v gostilni tudi 19letni viničarski sin Herman Wolf iz Zbigovc. Bila pa je navzoča tudi viničarska hči Ivana Hvalič, katero ljubi tako Anton Črešnar, kakor jo je ljubil rajni Wolf. Radi tega sta se tekmece grdo gledala. Wolf je bil le kratek čas v gostilni in je odšel okrog 1/24. ure v družbi še drugih ljudi proti domu po občinski cesti. Tej družbi so sledili tudi vsi trije obdolženci, oboroženi s koli. Na potu je začel eden izmed njih izzivati. Ko so prišli vsi do Svetičeve hiše, so vsi trije obdolženci zaostali in odšli v grabo po pešpoti naprej. Wolf pa, ki se je poslovil od svoje družbe, je nadaljeval svojo pot proti domu ter je med potjo parkrat zavriskal. Okrog 1/41. ure pa je slučajno šel iz sohe ven stari Anton Veberič v Zbigovcih. Našel je pred pragom Wolfa stoječega, ki pa ni ničesar govoril. Ko je prišel na poziv ven tudi Veberičev sin Anton, je Wolf že padel na prag. Bil je po licu krvav in iz nosa mu je tekla kri, odgovoril pa ni na nobeno vprašanje. Oba Ve-

beriča sta ga v mnenju, da je pijan, spravila v sobo. Ostal je v nezvesti do 15. ure, ob katerem času je umrl, ne da bi spregovoril kako besedo. Smrt je nastopila vsled otrpnenja možganov. Predrtu mu je bila s silnim udarcem temenica in pri tem pretrgana žila dovodnica. Drugih poškodb na umrlem sodni zvedenci niso ugotovili. Ker je v obče znano, da ima Anton Črešnar jezo na Wolfa, da mu je v gostilni pri Puharju zagrozil, da so vsi trije obdolženci s koli oboroženi sledili Wolfu, so orožniki aretirali današnje obdolžence, ki so znani kot razgrajči in postopači. Kdo izmed obdolžencev, ki tajé, da bi so lotili Wolfa, in mu prizadjal smrtni udarec, se ni dalo dognati. radi česar odgovarjajo vsi trije za posledice usodopolne poškodbe. Sodba se glasi pri Antonu Črešnarju na 8, pri Martinu Črešnarju na 5 m. pri Matiji Kotniku na 6 mesecev težke ječe.

## ŠAH.

Tekma med varaždinskim in mariborskim šah. klubom se bo vršila v četrtek 5. in petek 6. t. m. Za varaždinski klub igrajo gg. Kalabar, Juhn, Kaderavek in Kraus. Za mariborski klub: gg. Kramer, Stupan, Ostanek in Hočevar. — Kot rezerva Maribor so določeni gg. Lukeš, dr. Stefančič in Fava. Igrali bodo v Veliki kavarni v igralni sobi. Prvo kolo se bo začelo v četrtek ob 4. pop., drugo v petek. Varaždinski klub pošlje svoje najmočnejše igralce, istotako postavi mariborski svojo najboljšo vrsto. Prijatelji šaha so vabljeni kot tihi gledalci. Mariborski klub, ki je dosedaj še neporažen, bo to leto še igral z Zagrebčani, Celjani in Ljubljanci. V avgustu se udeležijo velikega saveznega turnirja v Novem Sadu.

## Obiave.

§ Mestni kino. II. del velikega filma »Zakon prerije« in sicer: »Na vislicah« v 8. dejanjih v glavni vlogi Eddy Polo se predvaja v torek, sredo in četrtek.

§ V torek, sredo, četrtek in petek se predvaja v I. Mariborskem Bioskopu I. del pustolovnega sensationnega filma »Radium« obstoječ iz dveh epoh.

## Mala oznanila

Spalna soba in kuhinjska oprema na prodaj. Cena 5000 kron Tezno št. 34 654

Perilo po najugodnejši ceni prodaja samo B. Veselinović in drug. Maribor Gosposka ul. 26 458 15-13

Knjigovodstvo, te napisje. Pasamezni pouk. Kovač, Maribor, Krekova ulica št. 6. 651 8-2

URE, žepne in stenske, popravila najsolidnejše tvrdka R. BIZJAK, urar. Gosposka ul. št. 16, Maribor. 591 15-7

Podpisani izjavljam, da je moj sum na g. Alojza Komel, ključavničarja v kurilnici j. ž., glede tatvine orodja v moji delavnici, neutemeljen. 653

JOSIP BIZJAK  
Koroška cesta 1.

**KUHARICA** prvovrstna, popolnoma samostojna, dobra gošpodinja se sprejme proti visoki plači in dobri oskrbi. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, prepisi spričeval in če mogoče s sliko na: Poštni predal 129 Ljubljana. 2-2 644

## Podpirajte Jugoslovensko Matico!

**Perilo, klobuke, dežne plašče,** čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri **JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2** 2595 78-37

## ZAHVALA.

Globoko ginjeni nad tako vsestranskim sočustvovanjem, ki se je nam povdom nenaadne, prebriske in nenadomestne izgube iskreno ljubljene soproga, očeta in brata, gospoda

## dr. Karel Verstovšek-a

izražalo pismeno ali ustmeno, ter nam bilo v teh tugopolnih dneh v neizmerno tolažbo, se čutimo dolžni, tem potom izraziti vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancom naj-krenejšo in najtoplejšo zahvalo.

Prisrčno zahvalo izrekamo dalje vsem mnogobrojnim, od blizu in daleč prihitelim udeležnikom zadnjega sprejema preblagega rajnika, posebno vsem zastopnikom oblasti, zavodov in korporacij, posebej mil g. škofu dr. Karlinu, g. g. proštu dr. Mateku za vodstvo sprejema v mnogobrojnem spremstvu duhovnikov g. dr. Jerovšku g. okr. glavarju dr. Lajncu, g. županu Grčarju, velikemu podžupanu dr. Pfeiferju, gg. zastopnikom orožniške komande in komande mesta, Glasbeni Matici, g. g. solskim sestram, orlom in olicam, g. ministru n. r. dr. Korošcu in poslancem SLS, g. dr. Basaju, kot zastopniku Jugoslov, orlovke z. e. re. rektorju Ljubljanske univerze, g. dr. Ušeničniku in ostalim zastopnikom univerze, velikemu županu g. Lukanu, dr. Škaberneu, kot zastopniku ministra prosvete g. dr. Povaleu, g. ravnatelju Zdravne veze, gatu, zastopnikom Zdravne gospodarske banke in Kristala, g. gg. frančiškonom itd. itd.

Dobroti Bog bodi vsem obilen plačnik. Rajnega pa priporočamo v mehlev in blag spomin!

MARIBOR, dne 3. aprila 1923.

656

**Zalujoči ostali.**

Mihel Zevaco:

## Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.) (62)

»Nikdo ne more preprečiti tega, kar se mora zgoditi!« — je resnobno pripomnil grof Saint-Germain. — »Če skušam, da vas iztrgam smrti, je to, ker vaša ura še ni dotekla. — Vprašate me, če sem vaš prijatelj, vaš brat! — Jaz sem še celo več! — Jaz sem oni, ki vas pomiluje, — ker ste vredni globokega pomilovanja. S katero pravico se usiljujem? — S pravico onega, ki ve, ki pozna prepad, brezno človeških strasti, — s pravico onega, ki je premagal smrt in spoznal življenje!«

Obraz grofa se je spremenil; vzvišeno veličanstvo je sevalo iz njegovih potez. Vitez je strmel v njega, — z začudenjem, ki je mejilo na grozo, — s spoštovanjem, katerega ni mogel zatajiti. —

»Zakaj se hočete umoriti, d'Assas?« je povzel zopet Saint Germain. — »Če bi bil navaden, priprost značaj, bi vam rekel: upajte! — Lahko bi vam dokazal, da je kralj egoist, ki ne ljubi ničesar drugega, nego samega sebe, — da je njegova strast le slavnat ogenj, ki vzplapola in takoj pogasne, in da bodele potem lahko zavzeli ono ubogo žensko, — v obliki angelja — tolažitelja. — Ali jaz vam ne bom govoril o tem! — Vitez d'Assas, jaz vam bom edinole rekel, da živite, ker je življenje že samo ob sebi lepo. — Nobena stvar ni na svetu nezaceljiva, — edino le smrti se ne more popraviti. — Vse drugo se ozdravi, — zaceli, — in naj bi je tudi najresničnejša najpopolnejša ljubezen, kakor jo čutite vi!«

D'Assas je brezupno zamahnil z glavo. —

»Vi mi pač lahko tako govorite, — ker niste sploh še nikoli ljubili!« — je rekel na to!

Saint Germain se je nasmehnil. —

»Kaj imenujete vi ljubezen?« — je z presunljivo resnostjo vprašal grof. —

»Poslušajte me, morda me umete, ker ste plemenitejšega mišljenja. — Za človečanstvo v popolni skupnosti je ljubezen prava oblika samoljubja. — Moški ljubi žensko, to se pravi, da jo poželi, — da jo hoče imeti v svoji lasti, hoče, da postane ta ženska njegova in od nikogar drugega. — Če je lakomna, — če se proda, — jo kupi, — kakor bi kupil mramornat kip ali kak drugi dragoceni predmet. — Če je pa poštena, tedaj skuša, da jo prepriča, da se mu prostovoljno uda. Na vsak način pa skuša, da se je polasti. — To je popolnoma oni način prilastitve, kakor pri nekdanjih barbarskih narodih. — Dokaz temu je pač dovolj, da se ljubezensko poželenje in boleost olajša, da skoro zgubi, če se ljubljena ženska sploh nobenemu ne vda. — Kar se navadno zove ljubosumnost, pač ni drugega kot togota osebnega samoljubja. — Moški navadno ne išče drugega, kot da zadovolji svojo željo lastitve, in premaganja, zmage, — kadar trdi, da ljubi. — Ljubiti se pravi poželeli, hoteti. — Jaz hočem ta kip, dragoceni predmet, — to želim, — in hočem to le samo zase. — Poželim! — Tedaj lahko rečem, da ljubim. — Kako bedno malenkostno je to!«

»Ah!« — je šepetal vitez, — »ali je sploh še druga vrsta ljubezni?«

»Da, ljubezen obstoja, — a to je nekaj neizmerno bolj dragocenega od vseh in dijskih zakladov. — a vendar, — obstojal! — Le malo je izvoljencev, ki poznajo to ljubezen, — skoro ravno tako težko pa je dobiti moškega, ki res ljubi, kakor žensko, ki je vredna, da se jo vzljubi. — Ali — debi se tudi to!«

»In kaj je ta ljubezen, o kateri govorite?« — je vprašal vitez globoko začuden in špoštljivo kot je to navadno, kadar se spozna kako neorgljivo resnico.

»Ljubezen je najpopolnejša oblika vdanosti, — to se pravi ravno nekaj nasprotnega od onega, kar se navadno na-

zivlje ljubezen. — Ljubiti iskreno jedno žensko pač ne more pomenjati drugega kot želeli najiskrenejšo njeno srečo, — ne naše lastne! — Ali me sedaj razumete?«

»Da, vsaj zdi se mi!« — je odgovoril d'Assas trepetajočim glasom. —

»Ljubiti jedno žensko, to je toliko kot čutiti: »če bi me ta ženska poklicala, bi se jaz z herkuljsko močjo trudil, da zagotovim njeno srečo, — ali če se ona tudi oddalji od mene, — če velja njena naklonenost drugemu, ne meni, — tedaj...«

»Kaj tedaj?« je zaječal vitez. —

»Tedaj... — ker jo ljubim in ker sem obljubil, da zagotovim njeno srečo, ne samo se ne postavljam med njo in možkim, katerega je izvolila, ampak zadostil se bodem, da je ona zadobila, čeprav brez mene ono popolno srečo, katero bi ji bil jaz rad daroval. —

»Strašna teorija!« —

»Pravite: strašna, — ker ne poznate očarujete občutka popolne vdanosti, — požrtvovanja, ki ne gre za plačilom. — Jaz ki sem poznal vse oblike ljubezni, — ljubosumnosti, ki sanjari o zločinu, — o obupu, ki misli na samomor, — vam lahko rečem: le to edino je prava ljubezen!«

D'Assas je bil res plemenitega mišljenja, kakor je omenil grof Saint Germaine, in osupnjen je poslušal besede, ki so polagoma ublažile njegovo bol, — ga umirile. — Mogoče je bil to edini namen grofa, ko mu je začel razlagati teorijo ljubezni.

D'Assas pa je spoznaval v tem možnosti, da bi se posvetil popolnoma Ivani n sreči, — polagoma se je umikala misel na samomor, — ali trpel je še vedno, grozno trpel. — Vendar pa je pripoznaval resnico grofovih besed. —

Le jedna stvar je neozdravljiva: — smrt!« —

Umreti je bilo pač lastna obsodba, da ne vidi več Ivane. — Pa tudi če ne sprejme grofove teorije o najpopolnejšem požrtvovanju, — je bil samomor popoln

poraz, — katerega bi se ne moglo ved popraviti. —

Grof du Saint Germain je prijel vitez za prijateljski pod pazduho in mu ljubeznivo prigovarjal. — Ko ga je bil spremil do »streh delfinov« mu je iztrgal obljubo, da ne bo skušal prostovoljno končati si življenja. —

»Oh, — res je, iztrgal sem jednega človeka smrti,« — je mislil grof, ko je ostal sam, — »ali, — sem li storil prav! Kdo zamore vedeti kaj takega?« — Pustimo za sedaj te turobne misli in vrnimo se na veselico, da vidimo, kdo konečno zmaga! —

XX.

## Izjava ljubezni.

Ludvik XV. je ostal pri Ivani v samotnem salonu, ko je obupani d'Assis odšel, spustivši zaveso. — Ludvik XV. se pač ni preveč brigal za čast žensk, katere je poželel. — Da smo pa v vsakem oziru pravični, moramo omeniti, da ni trpel od nikogar, da bi se jim v njegovi bližini mogoče posmehnil in branil jih je z viteško navdušenostjo. —

Ivana se je prestrašila, ko je opazila, da je sama s kraljem. —

»Sire,« — je zaprosila tiho, — »dovolite mi milostno, da privzdignem zaveso.« —

»In zakaj drago dete?« — je odvrnil kralj. — »Ali se bojite, da bi vas kdo osumil? — Nobenega ne sme presenetiti, da se mi dopade govoriti z vami. — In če bi se kdo hotel temu čuditi, vas zagotavljam, da vi ne bodele trpeli vsled tega. — Robček, katerega ste mi darovali je ravnotako blizu mojemu sreću, kakor skrb za vaše dobro ime. —

S temi besedami, katere je »spremljal ljubeznjiv nasmeh, v katerem je bilo več galantnosti, kot pravi strasti, je povedel Ludvik XV. Ivano do divane, kjer se je morala vnesti. —

»Sire,« — je jecljala prestrašena, — »vsesti se v vaši priučnosti, — pred kraljem. — Vaše veličanstvo pozablja...«